

داستان گویی بصری

خلق ساختار بصری فیلم، تلویزیون و رسانه‌های دیجیتالی

بروس بلاک | ترجمه الهام کشاوری

انتشارات ساقی

داستان گویی بصری

خلق ساختار بصری برای فیلم، تلویزیون و رسانه‌های دیجیتالی
بروس بلاک | ترجمه: الهام کشاوری

چاپ اول: ۱۳۹۹، شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

مدیر نشری: طراح: احسان حسینی

ویراستار: محمدنادر احمدی

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

لیتوگرافی و چاپ: مدف

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۱۱۲-۶۵-۹

در این کتاب املائی و ازگان، براساس دستور خط فرهنگستان زبان و ادب فارسی است.
حقوق چاپ و نشر برای انتشارات ساقی محفوظ است.

بلاک، بروس

Block, Bruce

داستان گویی بصری: خلق ساختار بصری برای فیلم، تلویزیون و رسانه‌های دیجیتالی | بروس بلاک | ترجمه الهام کشاوری،
ویراستار محمدنادر احمدی.

تهران: ساقی، ۱۳۹۹، ۳۴۴ ص، ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

ISBN: 978-622-6112-65-9

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان اصلی: The visual story : creating the structure of film, tv, and digital media 2nd ed, 2013.

۲. Cinematography

۱. فیلم‌برداری

۴. Video recording

۳. ضبط ویدئویی

شناسه افزوده: کشاوری، الهام، ۱۳۵۹ - مترجم

رده‌بندی کنگر: TRA۵۰

رده‌بندی دبیری: ۷۷۸/۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۱۱۸۶۳

دفتر: ۸۸۸۰۴۸۴۶، فروشگاه: ۸۸۸۹۷۸۱۴، بخش: ۸۸۸۵۳۹۰۸

نشانی: تهران، میدان فردوسی، خیابان شهید سپهبد قرنی، شماره ۱۶

فهرست

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول - عناصر بصری
۱۴	عناصر بصری اولیه
۱۶	شناخت و کنترل عناصر بصری
۱۸	اصطلاحات
۲۱	تمرین، نه تئوری
۲۳	فصل دوم - قانون تضاد و تطابق، کلیدی برای ساختار بصری
۲۹	فصل سوم - فضا
۳۰	بخش اول: زیرمجموعه‌های اولیه
۳۰	فضای عمیق
۵۵	فضای تخت
۶۷	فضای محدود

۶۹	فضای مبهم
۷۱	مقایسه چهار نوع فضا
۷۳	کنترل فضا در حین تولید
۷۶	بخش دوم: قاب تصویر
۷۶	نقشه ابعاد
۸۲	تقسیمات سطح
۹۰	فضای بسته و فضای باز
۹۵	تضاد و تطابق
۹۹	فیلم‌هایی برای نماها
۱۰۳	فصل چهارم - خط و شکل
۱۰۴	خط
۱۱۱	موتیف خطی
۱۱۳	تضاد و تطابق
۱۱۹	شکل
۱۲۳	تضاد و تطابق
۱۲۳	کنترل خط و شکل در طول تولید
۱۲۶	فیلم‌هایی برای تماشا
۱۲۹	فصل پنجم - تون
۱۳۰	کنترل مقیاس خاکستری
۱۳۴	انطباق و عدم انطباق
۱۳۷	تضاد و تطابق
۱۳۹	کنترل تون در فرایند تولید
۱۴۱	فیلم‌هایی برای تماشا

فصل ششم - رنگ ۱۴۵

نور ۱۴۶

سیستم‌های رنگی ۱۴۷

ویژگی‌های اصلی رنگ ۱۵۲

تضاد و تطابق ۱۵۸

برهم کنش رنگ ۱۶۲

طرح‌واره‌های رنگی ۱۶۸

استرلرنگ در فرایند تولید ۱۷۴

فیلم‌های پان‌ساشا ۱۸۱

فصل هفتم - حرکت ۱۸۵

حرکت واقعی ۱۸۶

حرکت ظاهری ۱۸۶

حرکت القایی ۱۸۷

حرکت نسبی ۱۸۸

حرکت ساده و پیچیده ۱۹۰

حرکت در دنیای مجازی ۱۹۱

تضاد و تطابق ۱۹۷

تداوم حرکت ۲۰۶

کنترل حرکت در تولید فیلم ۲۱۳

فیلم‌هایی برای تماشا ۲۱۹

فصل هشتم - ریتم ۲۲۳

ریتم اشیاء ثابت ۲۲۵

ریتم اشیاء متحرک ۲۳۱

۲۳۶		رویداد
۲۴۰		الگوهای ریتم
۲۴۲		تضاد و تطابق
۲۴۳		کنترل ریتم در طی تولید فیلم
۲۴۵		فیلم‌هایی برای تماشا
۲۴۹		فصل نهم - ساختار و ساختار بصری
۲۵۰		کلیدار تالیفی میان ساختار بصری و داستان
۲۵۵		نمودار ساختار
۲۶۷		ساختار بصری
۲۷۰		نمودار ساختار بصری
۲۷۶		به کارگیری نمودار
۲۹۳		فصل دهم - تمرین و به کار بستن آموزه‌ها
۲۹۴		نگرش
۲۹۶		انتخاب عناصر
۲۹۹		انتخاب و کنترل عناصر بصری
۳۰۳		کاربرد ساختار بصری
۳۰۶		نتیجه
۳۱۶		زیاده‌روی نکنید
۳۱۹		ضمیمه

مقدمه

در یک شب بسیار سرد در استان در سال ۱۹۲۸ در روسیه، گروهی از هنر جویان مشتاق سینما در اتاقی نه چندان گرم در سوویت جی آی کی^۱ جمع شده بودند. ساختمان در لنین گراد چایوسی^۲، که سابقاً سرسرانی منحصربه فرد اما اکنون مؤسسه فیلم روسیه بود، قرار داشت. اتاق اصلی در این مؤسسه با سقفی بلند و ستون هایی سفید که از کف تا سقف پوشیده از آینه بود، تالار سخنرانی سرگنی آیزنشتاین^۳، فاینا ساز و مدرس، محسوب می شد. آیزنشتاین، سولاد پودوفکین و الکساندر داوژنکو نخستین کسانی بودند که تئوری هایی رسمی درباره ساخت فیلم ارائه دادند. تئوری هایی که بر پایه های شخصی و تجربیات عملی آنها از ساخت فیلم بود.

هوش و استعداد سرشار آیزنشتاین او را در رأس قله فیلم سازی جهان قرار داد. وی، در سال ۱۹۳۲، در آکادمی تصاویر متحرک در هالیوود و همچنین در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی سخنرانی کرد. آیزنشتاین در هنگام مرگ در سال ۱۹۴۸ تنها پنجاه سال داشت. ممکن

1. Soviet GIK.

2. Leningrad Chaussee.

است آیزنشتاین در زمان حیاتش اسلاو کوورکاپیچ را ملاقات کرده باشد. ورکاپیچ فیلم سازی یوگسلاویایی و پایه گذار مونتاز هالیوودی در ام جی ام، آرکی او و برادران وارنر بود. در اوایل دهه ۱۹۵۰ ورکاپیچ رئیس دپارتمان فیلم در یواس سی شد. او در کلاس هایش ایده های آیزنشتاین را تفسیر می کرد و تئوری های پیشرفته تری درباره حرکت و تدوین ارائه می داد. ورکاپیچ، با سبک گیر و طنزنازه تدریسش، مفاهیم بنیادین سینمایی را به نسل جدید فیلم سازان آموزش می داد. وی تا هنگام مرگش، در سال ۱۹۷۶، در نقاط مختلف جهان سخنرانی های در زه بنه تخصص خود انجام می داد.

در ۱۹۵۵، لیستر نوژس، یکی از هنرمندان دیزنی، کلاسی آموزشی درباره مفاهیم بصری تصاویر متحرک، ریواس سی تشکیل داد. این کلاس بر پایه تئوری های هنرهای زیبا و نوشته های آیزنشتاین و ورکاسیچ بود. وقتی لیستر نوژس بازنشسته شد، من جای او را گرفتم و تصمیم گرفتم که در هر موضوعات بنیادین وی شامل قوه ادراک و احساس، روان شناسی، هنرهای بصری، تثات و تاریخ هنر تحقیق کنم. هدف من به روزرسانی تئوری های فیلم، عملی کردن آن ها و پیوند دادن شان با ساختار داستان بود. در واقع من می خواستم مرز میان مفاهیم تئوری و عملی را ببرد، به طوری که فهم و کاربرد ساختار بصری آسان شود.

کتاب حاضر نتیجه تجربیات من در تولید فیلم و ویدئو، تجربه تدریس و تحقیق است. هر آنچه شما در این صفحات می خوانید، می توانید فوراً در مراحل آماده سازی، تولید و تدوین فیلم های سینمایی، نمایش های تلویزیونی، فیلم های کوتاه، فیلم های اینترنتی، آگهی های تبلیغاتی، بازی های ویدئویی، سایت های اینترنتی و موزیک ویدئوها استفاده کنید، خواه این تولیدات به صورت زنده، انیمیشن یا کامپیوتری باشند. فرقی ندارد که شما تولیدتان را به شکل فیلم یا دیجیتال و برای نمایش بر روی صفحه نمایش بزرگ، کوچک یا خیلی کوچک فیلم برداری کرده باشید، به هر حال ساختار بصری تصاویر شما آن قدر به چشم می آید که باید ارزشی معادل داستانی که می خواهید بگویید برای آن قائل باشید. شما یاد خواهید گرفت که چگونه تصاویر را به دقت ساختار ببخشید همچون نویسنده یک داستان

با سازنده یک قطعه موسیقی. متوجه باشید که ساختار بصری به شما اجازه می دهد تا حالات

احساسات را می‌دهد، به محصول تان سبک و یکپارچگی می‌بخشد و از همه مهم‌تر ارتباطی حیاتی میان ساختار داستان و ساختار بصری ایجاد می‌کند.

در اینجا احتمالاً برای اولین بار خواهید دید که چگونه قوانین بصری برای تولیدات عملی مهم هستند. برخی از این قواعد به سال‌ها پیش برمی‌گردند و بعضی نیز نتایج حاصل از تکنولوژی‌های نوین هستند. مفاهیم موجود در این کتاب برای نویسندگان، کارگردانان، عکاسان، طراحان تولید، کارگردانان هنری و تدوینگران کاربرد دارد. در واقع، این مفاهیم برای تمام کسانی که همواره با مشکلات بصری‌ای که فیلم‌سازان با آن‌ها روبه‌رو هستند مفید است. هنرجویانی که در آن کلاس سرد مؤسسه آیزنشتاین در روسیه نشسته بودند، هدفی مشابه با فهم از آن امروزی یعنی ساخت تصویری خوب داشتند. این کتاب به شما آموزش می‌دهد که چگونه آن هدف را دنبال کنید.